

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie programów szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej oraz wymagań dla podmiotów prowadzących szkolenia jest wydawany na podstawie art. 51 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej. Rozporządzenie określi wymagania dotyczące zakresu wiadomości przekazywanych w toku szkoleń ochrony ludności i obrony cywilnej oraz wymagania dla podmiotów prowadzących szkolenia, mając na względzie zapewnienie jednolitości i odpowiedniego poziomu szkoleń na obszarze całego kraju.

Obowiązek organizacji i odbywania szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej został wprowadzony ustawą z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej. Szkolenia te mają na celu podnoszenie kwalifikacji z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.

Uczestnikami szkoleń są wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast, pracownicy urzędów administracji publicznej oraz członkowie i pracownicy podmiotów ochrony ludności oraz organów jednostek pomocniczych gminy. W ustawie wskazano, że szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej dla wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, pracowników urzędów administracji publicznej oraz członków i pracowników podmiotów ochrony ludności oraz organów jednostek pomocniczych gminy mogą być prowadzone przez uczelnie służb państwowych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, szkoły, dla których organem założycielskim jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ośrodki szkolenia służb podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz inne uczelnie, a także przez osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, z którymi kierownik urzędu albo podmiot ochrony ludności zawarł umowę na realizację tego szkolenia, we wskazanych czasookresach ich odbywania. Ponadto, organy ochrony ludności mogą prowadzić szkolenia z udziałem podmiotów ochrony ludności oraz szkolenia dla ludności, w tym zrzeszeń i przedsiębiorców. Podmiotom ochrony ludności, w tym Państwowej Straży Pożarnej, ochotniczym strażom pożarnym i Rządowemu Centrum Bezpieczeństwa, przypisano zadanie wspierania organów ochrony ludności w organizacji szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.

W ten sposób ustawodawca nakreślił szerokie ramy organizacyjne dotyczące szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej dla wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, pracowników urzędów administracji publicznej oraz członków i pracowników podmiotów ochrony ludności oraz organów jednostek pomocniczych gminy. Konieczność prowadzenia szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej była równie podnoszona w toku kontroli przeprowadzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli m.in. kontroli Nr P/11/083 z 2011/2012 r. pn. „Przygotowanie struktur obrony cywilnej do realizacji zadań w okresie wojny i pokoju”, Nr 1/12/006 z 2013 r. pn. „Przygotowanie systemu ochrony ludności przed klęskami żywiołowymi oraz sytuacjami kryzysowymi” oraz Nr P/17/039 z 2018 r. pn. „Ochrona ludności w ramach zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej”.

W nawiązaniu do wspomnianych wyników kontroli, wdrożenie rozporządzenia spowoduje wzrost stopnia przygotowania struktur ochrony ludności i obrony cywilnej do realizacji zadań w czasie pokoju i w czasie wojny, a także podniesienie poziomu odporności społecznej.

Biorąc pod uwagę specyfikę współczesnych zagrożeń dotyczących osób przebywających na terytorium Polski, międzynarodowe standardy dotyczące ochrony ludności i obrony cywilnej, polskie doświadczenia w tym zakresie, a także ukierunkowanie na wysoką efektywność szkoleniową, zakres wiadomości przekazywanych w toku szkoleń ochrony ludności i obrony cywilnej będzie dotyczył zadań ochrony ludności polegających na:

- 1) przygotowaniu organów administracji publicznej do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym na organizowaniu szkoleń i ćwiczeń organów ochrony ludności i podmiotów ochrony ludności, przygotowujących do działania w przypadku wystąpienia zagrożenia;
- 2) przygotowaniu ludności do właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia, przez zwiększanie świadomości ryzyka i gotowości społeczeństwa;
- 3) podjęciu adekwatnych działań w związku z możliwością wystąpienia sytuacji zagrożenia;
- 4) podjęciu adekwatnych działań w związku z wystąpieniem sytuacji zagrożenia.

Zakres ten obejmie następujące zagadnienia:

- 1) zagrożenia bezpieczeństwa narodowego i społeczności lokalnej;
- 2) międzynarodowe i krajowe regulacje prawne dotyczące ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 3) organizacja i funkcjonowanie ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 4) przygotowanie i planowanie w ochronie ludności i obronie cywilnej;
- 5) współpraca, wsparcie i współdziałanie w ochronie ludności i obronie cywilnej;
- 6) kierowanie bezpieczeństwem w różnych stanach funkcjonowania państwa;
- 7) system zarządzania kryzysowego;
- 8) zarządzanie ryzykiem w ochronie ludności i obronie cywilnej;
- 9) funkcjonowanie państwa w sytuacji zagrożenia, w tym w czasie wojny;
- 10) pomoc humanitarna;
- 11) wykrywanie zagrożeń, powiadamianie, ostrzeganie i alarmowanie;
- 12) ewakuacja ludzi, zwierząt, mienia oraz dóbr kultury na wypadek zagrożenia;
- 13) środki ochrony indywidualnej i zbiorowej;
- 14) system łączności państwowej;
- 15) pierwsza pomoc;
- 16) psychologiczne aspekty w zarządzaniu bezpieczeństwem;
- 17) przywództwo sytuacyjne w ochronie ludności;
- 18) zabezpieczenie logistyczne i finansowanie systemu ochrony ludności i obrony cywilnej.
- 19) ćwiczenia, dedykowana gra decyzyjna, treningi, warsztaty w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej.

Zakres wiadomości przekazywanych w toku szkoleń ochrony ludności i obrony cywilnej będzie dopasowywany i konkretyzowany z uwzględnieniem specyfiki konkretnej grupy uczestników szkolenia. Wymogiem dla podmiotu będzie również prowadzenie ewaluacji szkoleń.

Podmiot prowadzący szkolenie zostanie zobowiązany do jego realizacji z uwzględnieniem specyfiki grupy uczestników szkolenia, współczesnych uwarunkowań bezpieczeństwa narodowego RP i wykorzystania efektywnych form i metod szkolenia.

Powszechność szkoleń ochrony ludności i obrony cywilnej determinuje konieczność wsparcia finansowego w przedmiotowym zakresie. Mechanizmy finansowania określone w ustawie z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej można wykorzystać w celu wdrożenia projektowanego rozporządzenia. Uwzględniono to w kalkulacjach finansowego wdrożenia ustawy.

Projektowana regulacja powinna mieć pozytywny wpływ na praktyczne przygotowanie wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, pracowników urzędów administracji publicznej oraz członków i pracowników podmiotów ochrony ludności oraz organów jednostek pomocniczych gminy do sprawnego realizowania przez nich zadań ochrony ludności we wszystkich stanach funkcjonowania państwa. Będzie stanowiła ramy dla efektywnych organizacji i prowadzenia szkoleń ochrony ludności i obrony cywilnej według jednolitych reguł i przy uwzględnieniu współczesnych uwarunkowań bezpieczeństwa narodowego RP.

Zgodnie z § 10 projektu, przewiduje się, że rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

Przedkładany projekt rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia, o którym mowa w § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2024 r. poz. 806).

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu tego rozporządzenia.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.), projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz w zakładce „Rządowy proces legislacyjny” Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt nie podlegał dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów.